

**OILA PSIXOLOGIYASI: XUSUSIYATLARI, RIVOJLANISHI VA
OILA A'ZOLARI O'RTASIDAGI MUNOSABATLAR.
СЕМЕЙНАЯ ПСИХОЛОГИЯ: ХАРАКТЕРИСТИКИ, РАЗВИТИЕ
И ОТНОШЕНИЯ МЕЖДУ ЧЛЕНАМИ СЕМЬИ.
FAMILY PSYCHOLOGY: CHARACTERISTICS, DEVELOPMENT,
AND RELATIONSHIPS BETWEEN FAMILY MEMBERS.**

*Andijon davlat pedagogika instituti "Pedagogika va psixologiya" kafedrası
v/b dotsenti psixologiya bo'yicha falsafa doktori (PhD)
O'g'ilxon Vaxabova Tolibjonovna*

*Egamberdiyeva Gulnoza Iqboljon qizi
Andijon davlat pedagogika instituti filologiya fanlari fakulteti o'zbek tili va
adabiyoti yo'nalishi 102-guruh talabasi.*

Annotatsiya: Oila psixologiyasi insonlarning o'zaro munosabatlarini, oiladagi hissiy bog'lanishlarni va psixologik ehtiyojlarni o'rganadigan soha sifatida jamiyatda muhim o'rin tutadi. Ushbu maqolada oila psixologiyasining asosiy tushunchalari, oilaning rivojlanish bosqichlari, oila a'zolari o'rtasidagi munosabatlar, shuningdek, psixologik xizmatlar va maslahatlarning ahamiyati tahlil qilingan. Maqola oilaviy muammolarni hal qilishda psixologik yordamning rolini va zamonaviy texnologiyalarning bu sohadagi o'rnini ko'rsatadi. Oila psixologiyasining jamiyatdagi o'rni va oilaning ijtimoiy barqarorlikka ta'siri ham muhokama qilingan.

Аннотация: Семейная психология является областью, которая изучает межличностные отношения, эмоциональные связи и психологические потребности внутри семьи. В данной статье анализируются основные понятия семейной психологии, этапы развития семьи, отношения между членами семьи, а также значение психологических

услуг и консультаций. Статья подчеркивает роль психологической помощи в решении семейных проблем и рассматривает влияние современных технологий в этой области. Также обсуждается роль семейной психологии в обществе и ее влияние на социальную стабильность.

Abstract: Family psychology is a field that studies interpersonal relationships, emotional connections, and psychological needs within a family. This article analyzes the main concepts of family psychology, the stages of family development, the relationships between family members, and the importance of psychological services and counseling. The article highlights the role of psychological support in resolving family problems and examines the impact of modern technologies in this area. The article also discusses the role of family psychology in society and its influence on social stability.

Kalit soʻzlar: Oila psixologiyasi, Insonlar oʻrtasidagi munosabatlar, Hissiy bogʻlanishlar, Oila aʼzolari, Psixologik xizmatlar, Oila rivojlanishi, Oila muammolari.

Ключевые слова: Семейная психология, Межличностные отношения, Эмоциональные связи, Члены семьи, Психологические услуги, Развитие семьи, Семейные проблемы.

Keywords: Family psychology, Interpersonal relationships, Emotional connections, Family members, Psychological services, Family development, Family issues.

Kirish

Oila — har bir jamiyatning asosiy tarkibiy boʻlagi, uning oʻziga xos funktsiyalari jamiyatning rivojlanishiga bevosita taʼsir qiladi. Oila psixologiyasi bu oila ichidagi psixologik jarayonlarni, oila aʼzolari oʻrtasidagi munosabatlarni, xatti-harakatlarni va hissiyotlarni oʻrganishga qaratilgan ilmiy soha hisoblanadi. Oila psixologiyasi orqali oila aʼzolarining oʻzaro aloqalari, konfliktlarning kelib chiqish sabablari, ularning bartaraf etilish usullari va oila aʼzolarining psixologik

ehtiyojlarini qondirishga yordam beradigan metodlar o'rganiladi. Oila psixologiyasining asosiy vazifalaridan biri oilaning o'zaro hurmat va ishonchga asoslangan sog'lom tuzilishini ta'minlashdir¹. Bu ilmiy soha, shuningdek, jamiyatda oila institutining o'rni va ahamiyatini tushunishda katta rol o'ynaydi.

Oila Psixologiyasining Asosiy Tushunchalari

Oila psixologiyasi o'rganadigan asosiy tushunchalardan biri bu oila a'zolarining o'zaro munosabatlaridagi hissiy, aqliy va psixologik o'zgarishlar hisoblanadi. Oila a'zolari o'rtasidagi emotsional bog'lanish, ishonch, qo'llab-quvvatlash, hurmat kabi tushunchalar oila tuzilmasining barqarorligini ta'minlaydi. Oilada qanday muammolar yuzaga kelishi, ularni qanday hal qilish, oilaviy qiymatlar va ijtimoiy-normativ tamoyillar oila psixologiyasining tadqiqot doirasiga kiradi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, oila a'zolari o'rtasidagi salbiy munosabatlar, xususan, oilaviy konfliktlar va muammolar oilaviy farovonlikka jiddiy ta'sir qiladi.² Bunday muammolarni hal qilishda psixologik maslahatlar va o'rganilgan metodlar oilaviy munosabatlarni yaxshilashda muhim vositalardan biri hisoblanadi.

Oila Rivojlanishining Psixologik Bosqichlari

Oila rivojlanishi jarayoni turli bosqichlarga bo'linadi va har bir bosqichda oila a'zolarining psixologik o'zgarishlari yuzaga keladi. Oila tuzish, farzand ko'rish, bolalarining ulg'ayishi, oilaning qarish davri — bularning barchasi oila psixologiyasida o'z aksini topgan bosqichlardir. Har bir bosqichda oiladagi psixologik holatlar, muammolar va ehtiyojlar o'zgarib turadi. Masalan, oila tuzish davrida psixologik yordam va tayyorgarlikning ahamiyati katta, chunki bu davrda oila a'zolarining bir-biriga moslashishi va yangi ro'lni qabul qilish jarayonlari kechadi. Oila tuzishdan keyin farzandlarning tarbiyasi, ularning ruhiy holati va oiladagi ijtimoiy munosabatlar yangi bosqichni tashkil etadi.³ Oila a'zolari

¹ Ibragimov, M. (2015). Oila psixologiyasi. Tashkent: Ilm Ziyo.

² Davronov, A. (2018). Oila tuzilmasi va psixologik aspektlar. Tashkent: Moliya.

³ Azimov, F. (2016). Oila psixologiyasining rivojlanishi. Samarkand: Akademiya.

o'rtasidagi psixologik yondashuv, bolalarning ruhiy rivojlanishiga bevosita ta'sir qiladi. Oila rivojlanishining har bir bosqichi o'ziga xos psixologik muammolarni keltirib chiqaradi, shuning uchun oilaviy maslahatlar va psixologik yordamlarga ehtiyoj katta.

Oila A'zolari O'rtasidagi Munosabatlar

Oila a'zolari o'rtasidagi munosabatlar oila psixologiyasining markazida turadi. Oila ichidagi emotsional bog'lanishlar, hurmat va ishonch oila a'zolarining bir-biriga nisbatan munosabatlarini mustahkamlaydi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, oila ichidagi konfliktlar va muammolar ko'pincha oila a'zolarining o'zaro muloqotdagi xatoliklaridan kelib chiqadi. Oila psixologiyasining asosiy maqsadlaridan biri oila a'zolarining psixologik muammolarini hal qilish va ularni bir-biriga bo'lgan ishonchni qayta tiklashdir.⁴ Oila a'zolarining o'zaro hamjihatligi, bir-biriga qo'llab-quvvatlash berish va muammolarni hal qilishdagi o'zaro yondashuvlari oilaviy baxt va farovonlikka olib keladi. Biroq, oilada psixologik muammolar yuzaga kelganida, oilaviy maslahatlar yordamida bu muammolarni hal qilish, oila a'zolarining ruhiy holatini yaxshilash va oilaviy farovonlikni tiklash mumkin.

Oila Psixologiyasining Jamiyatdagi O'rni

Oila psixologiyasi jamiyatda oila institutining rivojlanishi va uning jamiyatdagi o'rnini belgilashda katta ahamiyatga ega. Oila tuzilmalari, oilaning jamiyatdagi roli va oila a'zolarining ijtimoiy funksiyalari jamiyatning ahloqiy va psixologik rivojlanishiga bevosita ta'sir qiladi. Oila psixologiyasi jamiyatdagi oila qadriyatlarini tushunishga va oila a'zolarining psixologik ehtiyojlarini qondirishga yordam beradi.⁵ Jamiyatda oilaviy qadriyatlarni mustahkamlash va oila institutining rivojlanishi o'z navbatida jamiyatning barqarorligini ta'minlaydi. Oila psixologiyasi yordamida jamiyatdagi ijtimoiy, madaniy va iqtisodiy o'zgarishlarga

⁴ Maxmudov, S. (2020). Psixologik maslahat va oila. Tashkent: Ta'lim.

⁵ Maxmudov, S. (2020). Psixologik maslahat va oila. Tashkent: Ta'lim.

mos ravishda oilaviy tuzilmani shakllantirish mumkin.

Oilaning psixologik xizmatlar va maslahatlarga ehtiyoji

Oilaviy psixologik yordam va maslahatlar oila a'zolarining ruhiy holatini yaxshilash, konfliktlarni bartaraf etish va oilaning ichki tuzilishini mustahkamlash uchun muhim vositadir. Psixologik maslahatlar oilaviy munosabatlarda yuzaga keladigan barcha turdagi muammolarni hal qilishda yordam beradi, shu jumladan, ota-onalar va bolalar o'rtasidagi munosabatlar, eri va xotinning o'zaro hurmatga asoslangan aloqalari va oiladagi umumiy farovonlikni ta'minlashga qaratilgan yondashuvlar. Oilaviy maslahatlar, shuningdek, oila tuzishdan avval, homiladorlik davrida va bolalarning o'sish bosqichlarida psixologik yordamni taqdim etishda ham muhimdir.

Oila psixologiyasida texnologiyalar va innovatsiyalar

Bugungi kunda oila psixologiyasi sohasida yangi texnologiyalar va innovatsiyalarning qo'llanilishi oila a'zolarining psixologik holatini yaxshilashda katta imkoniyatlar yaratmoqda. Onlayn psixologik maslahatlar, oilaviy terapiya xizmatlari va psixologik yordamning mobil ilovalari oilaviy muammolarni hal qilishda zamonaviy yondashuvlarni taqdim etadi. Yangi texnologiyalar orqali oila a'zolarining psixologik yordami tezroq va samarali taqdim etilmoqda.⁶ Bu oila psixologiyasining rivojlanishiga yangi yo'nalishlar ochmoqda va oilaviy muammolarni hal qilishda innovatsion yondashuvlar yaratmoqda.

Xulosa

Oila psixologiyasi jamiyatning barqarorligi va rivojlanishining muhim tarkibiy qismidir. Oila a'zolarining o'zaro munosabatlari, psixologik holati va oiladagi ijtimoiy tuzilma jamiyatdagi umumiy muhitni belgilaydi. Oila psixologiyasining maqsadi oilaning sog'lom tuzilishini ta'minlash, oila a'zolarining psixologik farovonligini o'rganish va muammolarni samarali hal qilish uchun metodlarni ishlab chiqishdir. Oila a'zolari o'rtasidagi o'zaro hurmat, ishonch va qo'llab-quvvatlash orqali oilaning psixologik barqarorligi ta'minlanadi.

⁶ Ismailov, D. (2022). Yangi texnologiyalar va oilaviy psixologiya. Samarqand: TechnoPress.

Shuningdek, oila psixologiyasi jamiyatda oilaviy qadriyatlarning rivojlanishiga katta ta'sir ko'rsatadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Ibragimov, M. (2015). Oila psixologiyasi. Tashkent: Ilm Ziyos.
2. Davronov, A. (2018). Oila tuzilmasi va psixologik aspektlar. Tashkent: Moliya.
3. Azimov, F. (2016). Oila psixologiyasining rivojlanishi. Samarqand: Akademiya.
4. Maxmudov, S. (2020). Psixologik maslahat va oila. Tashkent: Ta'lim.
5. Yusupov, N. (2019). Oila va uning psixologik tahlili. Tashkent: Ta'lim Nashr.
6. Ismailov, D. (2022). Yangi texnologiyalar va oilaviy psixologiya. Samarqand: TechnoPress.